PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Aivan liikaa on niin sanottuja nakit ja muusi -keikkoja eli tehtäviä, joissa liedelle jäänyt ruoka syttyy tai aiheuttaa savuvahinkoja. **RISKIENHALLINTAPÄÄLLIKKÖ JARKKO JÄNTTI, KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS**

21.11.14

Aurinko nousee

Helsingissä kello 8.33
ja laskee kello 15.38
Oulussa kello 9.15
ja laskee kello 14.52
Utsjoella kello 10.40
ja laskee kello 13.14

Päivän sana

21.11. Herra, sinä olet meidän turvamme polvesta polveen. Jo ennen kuin vuoret syntyivät, ennen kuin maa ja maanpiiri saivat alkunsa, sinä olit. Jumala, ajasta aikaan sinä olet. Ps. 90:1–2
22.11. Ravitse meitä armollasi joka aamu, niin voimme iloita elämämme päivistä. Niin kuin annoit murheen, anna meille ilo yhtä monena vuotena kuin vaivamme kesti. Ps. 90:14–15
23.11. Kuningas sanoo oikealla puolellaan oleville: ”Tulkaa tänne, te Isäni siunaamat. Te saatte nyt periä valtakunnan, joka on ollut valmiina teitä varten maailman luomisesta asti.”

Nimipäiviä

Tänään perjantaina: Hilma
Huomenna lauantaina: Silja, Selja
Ylihuomenna sunnuntaina: Ismo

Mietelause

Yksi esimerkki on parempi kuin kaksikymmentä kirjaviisasta ohjetta.

Roger Asham

MERKKIPÄIVIÄ

75-VUOTIAS
Agronomi **Markku Pihkala** 25.11. Tampere. Perhepiirissä.

SANA SUNNUNTAIKSI

Jeesus sanoi:
”Taivasten valtakunta on kuin nuotta, joka laskettiin mereen ja joka keräsi kaikenlaisia kaloja. Kun se tuli täyteen, kalastajat vetivät sen rantaan, istuutuivat ja lajittelivat hyvät kalat koreihin mutta viskasivat huonot pois. Samoin käy maailman lopussa: enkelit tulevat, erottavat pahat vanhurskaista ja heittävät heidät tuliseen pätsiin. Siellä itketään ja kiristellään hampaita.”

Matt. 13:47–50

Kaikenlaisia kaloja

Kun kerran on saanut nähdä, kuinka nuotta vedetään ylös järvestä, ei sitä unohda. Kuinka niitä kaloja riitti ja riitti ja tarkemmin katsottuna kuinka monenlaisia! En edes tunnistanut kaikkia kaloja, tuskin olin koskaan elävänä ennen niitä kaikkia nähnytkään. Kaikki oli juuri niin kuin sanassa sanotaan: ”Taivasten valtakunta on kuin nuotta, joka laskettiin mereen ja joka keräsi kaikenlaisia kaloja.”

Jeesuksen ajan ihmisille kalastus oli tavallista arkea ja siksi Jeesus käyttikin apunaan arkisia esimerkkejä selittäessään Jumalan valtakunnan asioita. Ihmiset käsittivät puheen paremmin, koska sillä oli kosketuskohta heidän omaan elämäänsä. Jeesus käytti paljon esimerkkejä juuri kalastuksesta ja maanviljelystä. Opetuslapsistakin monet olivat ammattikalastajia. Kun Jeesus kutsui heidät seuraajikseen, hän sanoi: tästä lähtien te olette ihmisten kalastajia.

Raija Lehtinen

Tuomiosunnuntain evankeliumi puhuu nuotasta, joka kerran aikojen lopussa vedetään rantaan. Nuotta on heitetty ihmisten mereen ja se kokoaa kaikenlaisia kaloja. Me olemme siis siinä nuotassa nyt. Me kaikki. Lajittelu tapahtuu vasta sitten, kun on nuotan ylösvetämisen aika.

Evankeliumissa sanotaan, että nuotan ylösvetäminen ja lajitteleminen tulee olemaan kerran enkelien työtä. Me ihmiset emme sitä työtä pääse tekemään. Kyllähän me paljon olemme sitä harjoitelleet ja olemme halukkaita lajittelemaan toinen toisiamme hyviin ja huonoihin. Se ei kuitenkaan ole meidän tehtävämme, ei nyt eikä koskaan. Meitä ei ole pantu toinen toistemme tuomareiksi. Jos vikoja haluaa etsiä, voi aloittaa itsestään. Siinä riittää kylliksi puuhaa. Toisten tuomitsemiseen meitä ei ole kutsuttu.

Meitä ei myöskään ole kutsuttu odottamaan tuomiopäivää kauhuin sekaisin tuntein ja lamaantuneina. Jumala on varannut meille paljon muuta tehtävää. Me saamme kertoa kaikille ihmisille hänen rakkaudestaan. Yksi kertoo sanoin toinen teoin, kukin toimii sen mukaan, mikä hyvältä ja sopivalta tuntuu. Oikea asenne elämään on eläminen, ei toimettomana oleminen. ”Vaikka huomenna tulisi maailmanloppu, tänään istutan omenapuun”, kerrotaan Lutherin sanoneen.

Me saamme ottaa jokaisen päivän vastaan Jumalalta lahjana ja käyttää sen hänen kunniakseen ja lähimmäistemme parhaaksi. Me saamme elää vapain sydämin, koska Jeesuksessa Kristuksessa meille on syntiemme sovitus. Hänessä meillä on turva elämässä ja kerran kuolemassa. Viimeisen päivän tuomari on tämän päivän Vapahtaja ja hän sanoo meille: ”Tulkaa minun luokseni, minä annan teille levon.”

KIELEN KIPINÖITÄ

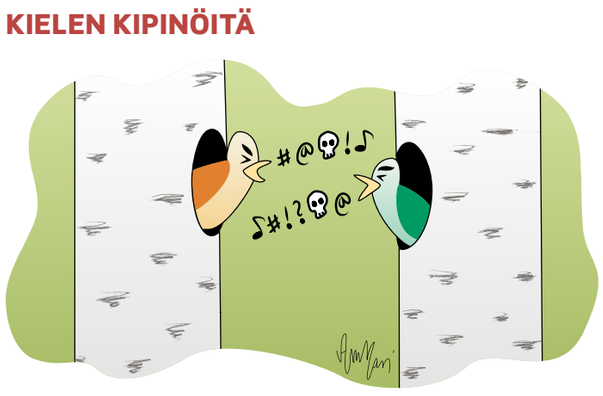

Pientä pesäeroa

Pesäeroa tehdään milloin mihinkin. Kun asia tai henkilö on niin hankala, että sen tai hänen huono maineensa uhkaa tarttua, kiirehditään tekemään selvää pesäeroa.

Tyypillinen kohde on äärilaitoja edustavat aatteelliset suunnat, joihin maltillisemmat eivät halua itseään samastettavan. Mutta missä siinä on se pesä ja missä ero?

Alkuperäisessä merkityksessään pesäero oli avioliittoon liittynyt oikeustoimi, joka lakkautti puolisoiden yhteisomistuksen ”pesään” eli käytännössä yhteiseen kotiin.

Pesäero koski vain ennen vuotta 1930 solmittuja avioliittoja, sillä sen jälkeen avioliittolaki on perustunut omaisuuden erillisyyteen.

Nykykielessä pesäeron merkitys on suunnilleen sama kuin hajuraon, jonka taustan avaaminen jääköön toiseen kertaan.

JUHA NEVALAINEN

Heureka avaa näkymiä maanalaiseen maailmaan

Nyt pääsee siisteissä sisätiloissa kokeilemaan kallionporaussimulaattoria, ohjaamaan kaivuria ja vaikka huuhtomaan kultaa.

HEUREKA

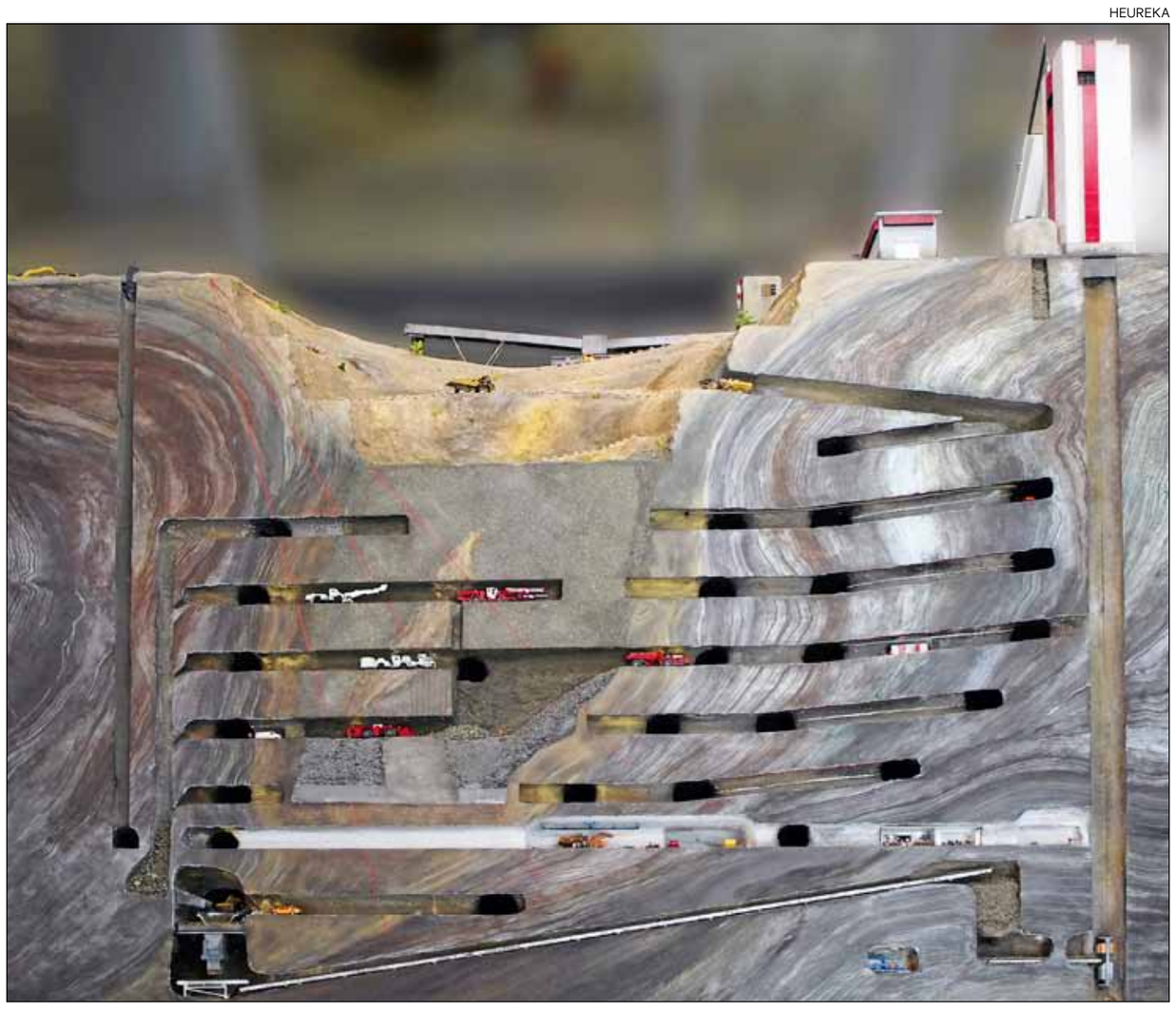
Kaivoksen pienoismalli esittelee, mitä maan uumenissa tapahtuu.

Vantaalla toimivan tiedekeskus Heurekan Maan alle -näyttely vie kävijät geologian, kaivosten ja maanalaisen rakentamisen maailmaan piirretyn malmikoiramaskotin opastamana.

Maskottikoiralla on esikuvansa todellisuudessa, sillä malminetsinnässä on hyödynnetty koiran erinomaista hajuaistia. 1960-luvulla Suomessa koulutettiin malminetsintään koiria, jotka löysivät malmikiviä tuoksun perusteella.

Malmikoiran reitillä on yhteensä kahdeksan kohdetta, joiden ohjelma sopii myös perheen pienimmille.

Yksi malmikoiran suosittelemista kohteista esittelee kullanhuuhdonnan menetelmiä ja välineitä sekä kertoo kultaryntäyksistä. Näyttelyvieraat pääsevät vaskaamaan hiekasta aitoa kultaa. Sitä voi jopa onnistua vaskoolista löytämään, sillä kultahippuja lisätään hiekkaan päivittäin.

Kolme kokonaisuutta

Näyttely antaa vastauksia muun muassa siihen, mistä kivet koostuvat ja mitä erilaisia mineraaleja tarvitaan älypuhelimen valmistamiseen.

Maan alle -nimensä mukaisesti näyttely sukeltaa kaivoskuiluihin ja luolastoihin sekä tuo päivänvaloon monia mielenkiintoisia asioita jalkojemme alta. Keskeisenä ajatuksena on esitellä kaikenlaisen maanalaisen toiminnan vaikutusta yksittäisten ihmisten jokapäiväiseen elämään.

Näyttelyn kolme kokonaisuutta ovat geologia, kaivosteollisuus ja maanalainen rakentaminen.

Teemat limittyvät toisiinsa ihmisen, tekniikan, ympäristön ja tutkimuksen näkökulmista. Mineraaliteollisuuden, kallio-rakentamisen ja maanalaisen infrastruktuurin merkitystä yhteiskunnalle ja ympäristölle havainnollistetaan vuorovaikutteisilla ja ongelmanratkaisuun kannustavilla näyttelykohteilla.

Kaivoskuormaajan kauhaan sopii kerralla monta kuulijaa ihmettelemään tarinoita maan alta.

Noin puolet näyttelyvierailusta kävijä on kaivostunnelin hämärissä.

Geologiakohteissa tutustutaan maankuoren rakenteeseen ja perehdytään mineraalien syntyyn ja kallioperän kivilajeihin.

Äänen, valaistuksen ja muotoilun avulla toteutetussa aidontuntuisessa ympäristössä on helppo eläytyä esimerkiksi matkalle maan ytimeen.

Mineraaliteollisuuteen keskittyvä teema-alue kertoo kaivosteollisuudesta ja sen historiasta sekä havainnollistaa mineraaliteollisuuden vaikutusta arkeen.

Kaivoksen toimintoja esitellään pienoismallien avulla. Syvällä kallion uumenissa voi kokeilla tunnelin perän panostamista, kallionporausta ja kaivurilla lastaamista.

Näyttelyn pääyhteistyökumppani on Sandvik Mining and Construction Oy. Näyttelyä ovat tukeneet myös Nordkalk Oy Ab ja Forcit Oy. Näyttelyyn liittyvän oppimateriaalin tuotantoa on tukenut K.H. Renlundin säätiö.

MAIKKI KULMALA

Maan alle -näyttely tiedekeskus Heurekassa Vantaalla 20.9.2015 asti. www.heureka.fi

Tieto-Finlandia Mirkka Lappalaiselle

Tämänvuotisen Tieto-Finlandia -palkinnon on voittanut filosofian tohtori **Mirkka Lappalainen** teoksellaan Pohjolan leijona.

Teos kertoo suuren soturikuninkaan Kustaa II Aadolfin vaikutuksesta Suomessa vuosina 1611–1632.

”Pohjolan leijona on tietokirja, joka imaisee mukaansa ja auttaa ymmärtämään, mistä olemme tulleet ja keitä olemme”, kiitti Tieto-Finlandian saajan valinnut dosentti **Heikki Hellman**.

Hellman luonnehtii teosta kerronnaltaan poikkeuksellisen taidokkaaksi tietokirjaksi.

”Tekijä käyttää erinomaisen taitavasti sekä aiempaa kirjallisuutta että lukuisia niin alkuperäis- kuin painettuja lähteitä. Elämän makua tuovat esimerkiksi valituskäräjien monet herkulliset tapaukset. Samalla kyse on enemmästä kuin hyvästä tarinasta.”

Tieto-Finlandia -palkinto on suuruudeltaan 30 000 euroa.

MT-STT

NIMITYKSET

MTK

Jami Lauttalammi on aloittanut 10.11. viestinnän suunnittelijana MTK:n viestinnässä.

MTK-Pohjois-Savo
MTK-Pohjois-Savon johtokunta on nimittänyt **Sirpa Lintusen** aluepäällikön tehtävään 1.1.2015 alkaen. Hänen työnkuvaansa kuuluu järjestötyön lisäksi kehittämishanketoimintaa.

Toimistovirkailija **Helena Venäläinen** on nimitetty toimistosihteeriksi 1.1.2015 alkaen.

Maaseutunuorten osa-aikaisena asiamiehenä jatkaa 2015 **Niina Mäntyniemi**. Niina Mäntyniemi hoitaa myös Maaseutuammattiin ry:n toiminnanjohtajan ja MTK-Eteläsavon maaseutunuorten asiamiehen tehtävää.

Tukisarka-hankkeen asiantuntijana jatkaa **Jari Kajan**.

A-Rehu Oy

Stefan Saaristo aloittaa A-Rehu Oy:n rehuliiketoiminnan vastuullisena johtajana 1.1.2015. Hänen vastuualueeseensa kuuluu rehun lisäksi lihan strategiatyö ja vastuu kehityshankkeiden rahoituksesta.

Ilkka Ala-Fossi aloittaa A-Rehu Oy:n raaka-aineostoista ja tuotannosta vastaavana johtajana 1.1.2015.

Atria Suomi Oy

Pekka Korpeinen on nimitetty 10.11. alkaen Atria Suomi Oy:n kysynnän suunnittelusta sekä lihan ja siipikarjan ohjauksesta vastaavaksi johtajaksi.

Ehyt ry
Ehkäisevä päihdetyö Ehyt ry on nimittänyt viestintäpäälliköksi medianomi **Päivi Tiittasen**.

Fazer Makeiset

Rolf Ladau on nimitetty Fazer Makeiset -liiketoiminta-alueen toimitusjohtajaksi ja Fazer-konsernin johtoryhmän jäseneksi 12.1.2015 alkaen.

Lastensuojelun Keskusliitto
Lastensuojelun Keskusliiton hallitus on valinnut valtiotieteiden lisensiaatti **Hanna Heinosen**, 50, liiton uudeksi toiminnanjohtajaksi. Hän aloittaa tehtävässä 1.5.2015.

Suomen Messut
DI **Anni Vepsäläinen**, 51, on nimitetty Suomen Messut Osuuskunnan toimitusjohtajaksi. Hän aloitti tehtävässään 19.11.

Lapset toivovat liikuntaa ja huvia omalle maaseudulleen

Jalkapalloturnaus, frisbeegolfrata, tekonurmi ja retki Linnanmäelle olivat lasten toiveiden kärkipäässä, kun eteläsavolaisten kyläkoulujen oppilaat saivat esittää vapaasti ideoitaan siitä, millainen olisi lapsille ja nuorille viihtyisä maaseutu.

Lasten toiveita kerättiin tämän syksyn aikana erityisillä kouluvierailuilla, kertoo tapahtumaa järjestellyt **Toni Degerlund** Etelä-Savon maaseutuohjelmien tiedotushankkeesta. Mukana oli seitsemän koulua.

”Pidimme kouluilla teemapäiviä, joissa kerättiin lasten omia ideoita maaseudun kehittämiseen. Jokaisella koululla oli apuna myös paikallisia aktiivisia yhdistyksiä, esimerkiksi marttoja ja metsästysseuroja.”

Lasten ideat ripustettiin toivomuspuuhun.

Eilen torstaina jokaisen koulun edustajat saivat esitellä omat toiveensa, kun lapset saapuivat juhlalliseen lasten maaseutuparlamenttiin Mikkelin Anttolanhoviin.

Pallo heitetään aikuisille

Nyt kun lasten toiveet on kirjattu, Degerlund toivoo paikallisten yhdistysten ryhtyvän ensi vuonna toteuttamaan niitä.

”Toivomme, että kyläyhdistykset ja muut seurat ottavat toiveista kopin ja tekevät näistä kehityshankkeita.”

Maaseudun kehittämisen uusi ohjelmakausi on alkamassa ja toistaiseksi rahasta tai ehdoista ei ole tietoa.

Degerlund uskoo, että tietoa uudesta ohjelmakaudesta tulee kuitenkin pian.

Etelä-Savossa innostuttiin lasten ideoista niin paljon, että uusi lasten parlamentti on jo suunnitteilla.

”Haluamme antaa lapsille mahdollisuuden kertoa itse siitä, millaista maaseutua he toivovat.”

Myös parlamentin päätähdet eli koululaiset olivat tyytyväisiä siihen, että heidän mielipiteitään kuunneltiin.

”Tärkeää on, että lapset oppivat demokratian pelisäännöt”, parlamentaarikot kirjoittivat julkilausumaansa.

Lasten maaseutuparlamentin järjestäjiä olivat muun muassa Mikkelin ammattikorkeakoulu ja Suomen 4H -liitto.

HANNA LENSU

Paloasemille odotetaan lauantaina 100 000:ta kävijää

Päivä paloasemalla -tapahtumaa vietetään huomenna lauantaina yli 360 paloasemalla eri puolilla Suomea. Koko perheen turvallisuustapahtumaan odotetaan jopa 100 000 vierasta.

Tapahtumat ovat osa paloturvallisuusviikkoa, jonka teemana on ikäihmisten paloturvallisuus. Tapahtumapaikat löytyvät netistä osoitteesta *www.paloturvallisuusviikko.fi*

Tapahtumia on niin VPK:iden kuin pelastuslaitostenkin paloasemilla. Yhtenä aiheena on liesipalojen ehkäisy.

”Aivan liikaa on niin sanottuja nakit ja muusi -keikkoja eli tehtäviä, joissa liedelle jäänyt ruoka syttyy tai aiheuttaa savuvahinkoja”, kertoo riskienhallintapäällikkö **Jarkko Jäntti** Keski-Suomen pelastuslaitokselta.

Hän muistuttaa, että liedet eivät juuri koskaan vikaannu, vaan tilanteet syntyvät ihmisten toiminnasta.

Liesiturvallisuuden ja alkusammutuksen lisäksi paloasemien toimintaradan rasteilla perehdytään paristojen paloturvalliseen kierrättämiseen sekä harjoitellaan palovaroittimen pariston vaihtamista ja tulipalosta poistumista.

Tapahtumissa kerrotaan myös uudesta, ilmaisesta Kipinä-kännykkäsovelluksesta, jonka avulla voi helposti parantaa kodin paloturvallisuutta.

MAIKKI KULMALA

www.paloturvallisuusviikko.fi

Vanhan kirjasuomen sanakirja siirtyy verkkoon

Kotimaisten kielten keskuksen julkaisema Vanhan kirjasuomen sanakirja siirtyy verkkoon kaikkien vapaasti käytettäväksi.

Verkkosanakirjan ensimmäinen osa julkistetaan tänään perjantaina 21. marraskuuta kello 14, 1700-luvun suuren sanakirjantekijän Christfrid Gananderin syntymäpäivänä. Sanakirjan osoite on *http://kaino.kotus.fi/vks*.

Verkkosanakirjasta julkaistaan nyt aakkosväli ma–mööpeli.

Jatkossa sanakirja täydentyy vuosittain niin, että uuden sisällön rinnalla verkossa julkaistaan myös painettuna ilmestyneet osat, jotka kattavat aakkosvälin a–kööpeli.

Toimitustyötä rahoittaa myös Koneen Säätiö.

Vanhan kirjasuomen sanakirja kattaa ajanjakson 1540-luvulta 1800-luvun ensikymmenelle.

Sanakirja esittää mahdollisimman tyhjentävästi sekä merkityksen että käytön kannalta kaikki sanat, jotka esiintyvät Ruotsin vallan aikana suomeksi julkaistussa kirjallisuudessa.

Sanakirjan esimerkit antavat monipuolisen kuvan 1500–1700-lukujen elämästä. Sanaston kautta avautuu näkymiä erityisesti Ruotsin vallan aikaisen lainkäytön ja luterilaisen teologian historiaan.

MAIKKI KULMALA

Maria Turtschaninoffille Finlandia Junior -palkinto

Finlandia Junior -palkinnon on saanut **Maria Turtschaninoff** kirjastaan Maresi – Krönikor från Röda klostret.

Teos on suomennettu nimellä Maresi – Punaisen luostarin kronikoita.

Palkinnon saajan valinnut ohjaaja, käsikirjoittaja **Johanna Vuoksenmaa** luonnehtii teosta poikkeuksellisen väkeväksi fantasiakirjaksi, joka ”paitsi kertoo hienoa, viisasta ja jännittävää tarinaansa myös oikaisee ilahduttavasti fantasiakirjahenkilöiden sukupuolijakaumaa”.

”Kirja on ankara ja lempeä, väkivaltainen ja hellä, runollinen ja toiminnallinen, ei joko tai vaan sekä että. Se valaa lukijaansa tahtoa, toivoa ja optimismia ja rohkaisee kulkemaan valoa kohti, pelotta”, Vuoksenmaa sanoo.

Vuoksenmaa kertoo etsineensä voittajaa kuuden ehdokkaan joukosta intuitiolla ja iloisin mielin.

”Päätin antaa teosten puhutella eri aikakerroksiani, eri vuosirenkaita itsessäni, ja tehdä valinnan sillä perusteella, mikä kirja juuri nyt jättäisi lapseen minussa suurimman jäljen”, hän kertoi palkitsemistilaisuudessa.

Finlandia Junior -palkinnon suuruus on 30 000 euroa.

MAIKKI KULMALA

Koodaus ja musiikki saivat lastenkulttuuripalkinnon

Taiteen edistämiskeskus on myöntänyt lastenkulttuurin valtionpalkinnot lastenmusiikkiduo Soivalle Siilille sekä ohjelmoija-kirjailija **Linda Liukkaalle**.

Liukas on ollut perustamassa suomalaista Rails Girls -metodia, joka opettaa tytöille koodauksen alkeita. Lähes 20 vuotta toiminut Soiva Siili -duo on luonut runsaasti uutta lastenmusiikkia.

Torstaina myönnettiin myös Lapsenpäivä-palkinnot, jotka saivat Rauman taidemuseo ja vantaalainen tanssiteatteri Raatikko.

MT-STT